

När jag odlade i skolträdgården i Göteborgs botaniska trädgård

Mitt arbetshäfte

namn _____

klass _____

Träff 1

Datum _____

Idag har vi träffats för första gången. Vi har rensat ogräs, grävt, gödlat jorden, satt lök och potatis och sått de första fröerna! Vi har undersökt frön och funderat över hur de kan gro och växa.

Odlingsdagbok träff 1

Hur var vädret idag? Temperaturen? Såg du några blommor i trädgården?

Kommer du ihåg vilka frön vi har sått idag?

Vi har satt potatis. Kommer du ihåg vad de olika sorterna heter?

Vi har också satt gul och röd lök samt planterat vitlök.

Uppdrag: Förgro en potatis!

Din klass har fått med sig en potatis. Ni ska lägga den på ett ljus ställe i klassrummet och se hur den gror. När ni kommer tillbaka till skolträdgården nästa gång, ska ni ta med den förgrodda potatisen. Akta att ni inte bryter av de små groddarna som har vuxit!

Rita hur potatisen ser ut nu.

Vad tror du - hur kommer potatisen ser ut när den börjar gro?

Här kan du rita potatisen när den har grott.

Uppdrag: Odlar bönor!

Bönor är lättodlade och de växer fort, men de behöver en jordtemperatur på minst 13 grader för att kunna gro. Därför börjar vi med att så bönorna inomhus.

Du har sått en böna i en kruka fylld med jord. Vattna den när du kommer tillbaka till skolan så att jorden är fuktig men inte blöt.

Bönan får bo hos dig, till exempel i klassrummet, i köksfönstret, på balkongen eller om du har en trädgård, och när det har blivit lite varmare, på en skyddad plats utomhus.

Rosenbönor är slingerväxter. Om din böna ska bli stor behöver den klätterstöd.

OBS! Bönor innehåller ett svagt gift som försvinner först när man kokar dem. Ät dem inte råa!

Här kan du anteckna hur din böna gror och växer:

Dag 1	sådd
Dag ...	bönplantan börjar gro efter ... dagar
Dag ...	bönplantan börjar få blad efter ... dagar
Dag...	bönplantan börjar blomma
Dag...	bönplantan börjar få bönor

Visste du att...

... bönor samarbetar med bakterier som sitter i små vita knölar längs bönornas rötter. Växter behöver kväve. Bakterierna tar upp kväve från luften och gör om det så att växterna kan utnyttja det. Genom att odla baljväxter och sedan plöja ner dem i marken kan man alltså gödsla jorden.

Vad är ett frö?

Vad behöver ett frö för att kunna gro?

Olika frön behöver olika mycket värme för att kunna gro. Kan du ge exempel på några frön som behöver förkultiveras, d v s odlas inomhus innan de kan flytta ut?

Kan du komma på några ätliga frön?

Färglägg de redskap du har använt idag!

Träff 2

Datum _____

Idag har vi träffats för andra gången. Vi har sått fler frön, rensat ogräs, planterat solrosor, majs och bönor. Vi har satt den förgrodda potatisen och kupat de potatisplantor som har vuxit upp sedan sist. Vi har även tittat in i komposten och funderat över hur vissna växtrester kan bli jord.

Odlingsdagbok träff 2

Hur var vädret idag? Temperaturen? Såg du några blommor i trädgården?

Har det hänt någonting i odlingsbädden sedan sist? Vilka av växterna har kommit upp?

Minns du hur odlingsbädden såg ut idag? Här kan du rita.

De frön vi sådde idag är lite mer värmekrävande än dem vi sådde förra gången.

Kommer du ihåg vilka frön vi sådde idag?

Vi har kupat potatisen, d v s lagt på mer jord runt potatisplantorna. Varför är det bra att kupa potatis?

Vi har tittat in i komposten. Vad är en kompost?

Hur såg det ut?

Hur luktade det?

Vilka djur bor i komposten?

Vad gör dessa djur som är så bra för växterna?

Uppdrag: Anlägg en skolkompost

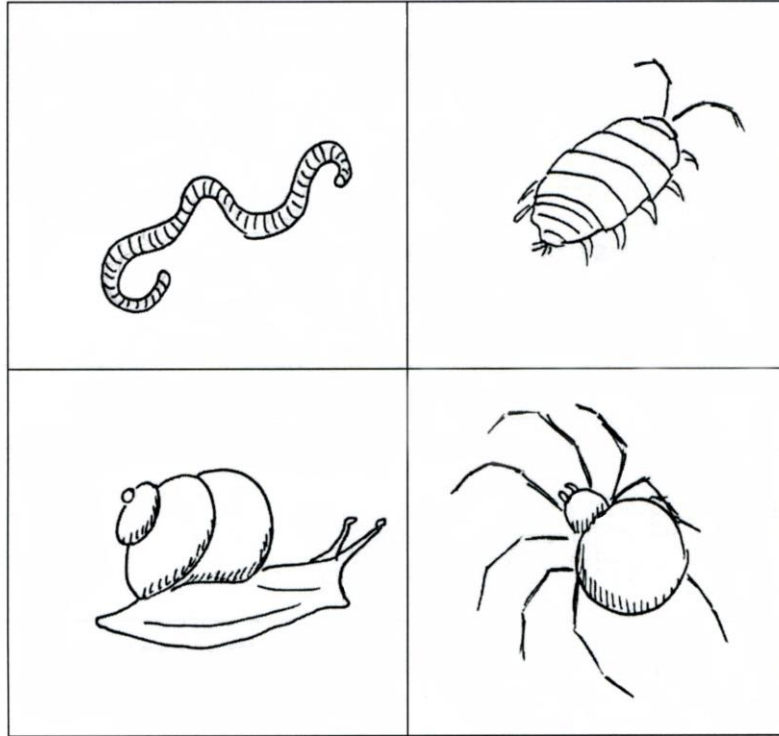
Har ni någon kompost på er skola? Om inte, ta reda på om det finns ett lämpligt ställe på skolgården där ni skulle kunna anlägga en kompost. Tänk om barnens alla äppelskrutt, bananskal eller andra matrester kan bli ny jord som ni kan använda för att odla mer grönsaker!

För att starta en kompost lägger man lite grövre material i botten (t ex kvistar, pinnar). På det lägger man halvförmultnade löv och överst kväverikt material som t ex stallgödsel. Sedan fyller man på med vissnade växter och köksavfall. Inom 1-2 år blir denna blandning till fin jord!

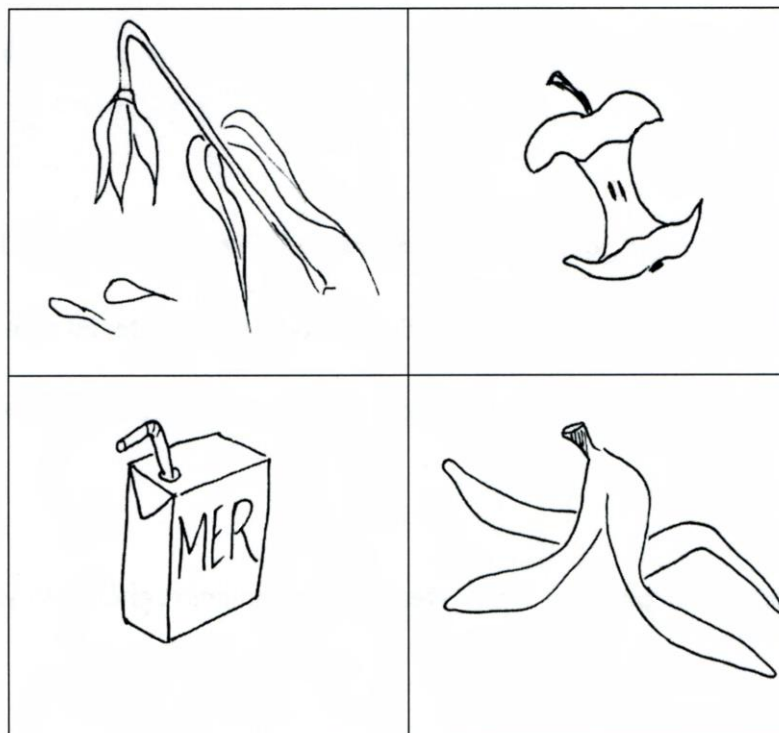
OBS! Om ni vill kunna kompostera matrester, måste kompostbehållaren vara stängd, så att inga råttor kan leta sig in i komposten.

En ska bort!

Vilket djur är ingen nedbrytare?

Vilket skräp får inte slängas i komposten?

Träff 3

Datum _____

Idag har vi träffats för tredje gången. Det var länge sedan vi träffades sist! Allt har vuxit: barnen, grönsakerna - och ogräset! Vi har gallrat morötterna och rödbetorna, rensat ogräs och vattnat i odlingsbäddarna. Vi har också hälsat på i kryddträdgården och vid bikupan och smakat på färsk honung.

Odlingsdagbok träff 3

Hur var vädret idag? Temperaturen? Såg du några blommor i trädgården?

Har det hänt någonting i odlingsbädden sedan sist? Vilka av växterna har kommit upp?

Minns du hur odlingsbädden såg ut idag? Här kan du rita.

Kunde ni skörda några grönsaker eller örter? Vilka i så fall?

Vilka örtekryddor fick du provsmaka idag?

Vilken tyckte du var godast?

Uppdrag: Torka örtekryddor

Skörda kryddorna helst på förmiddagen och när det är torrt, då är örterna som mest aromatiska.

Knyt ihop dem till små buketter och sätt på en namnlapp.

Häng upp buketterna för att torka, helst på ett mörkt och svalt ställe.

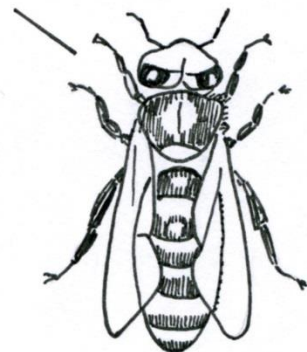
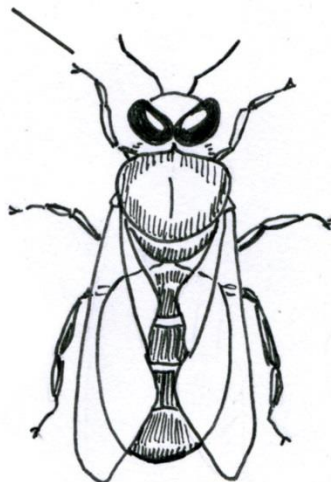
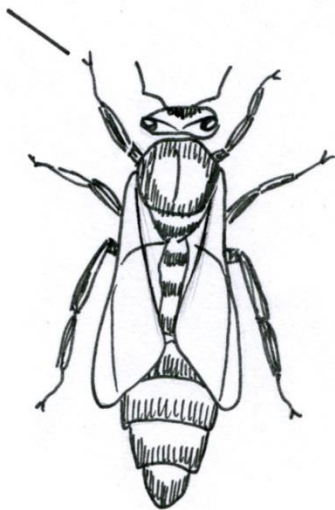
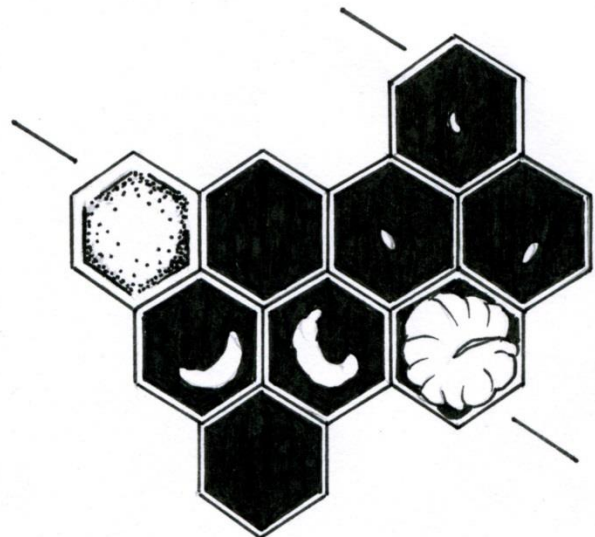
När örterna har torkat, kan du repa av bladen och förvara dem i olika burkar.

Du kan blanda dem med salt för att göra örtsalt (t ex rosmarin, basilika, oregano, timjan, lökblast) eller blanda dem till te (t ex mynta, citronmeliss, kamomill).

Vi fick titta in i en demonstrationsbikupa. Hur skiljer sig bidrottningen från de andra bina?

Bina bygger vaxkakor med sexkantiga celler. I cellerna lägger drottningen ägg. När äggen har kläckts kan man se yngel som växer ut till puppor och bin. Andra celler fylls med pollen (frömjöl) och blomnektar. Vet du vad som är vad?

1 ägg	4 arbetsbi
2 öppet yngel (=larv)	5 drönare (=hanbin)
3 täckt yngel (=puppa)	6 bidrottning

Blommorna lockar till sig bin med att erbjuda nektar. Varför vill blommorna locka till sig bin och andra insekter?

Vad händer när pollen från en blomma fastnar på ett speciellt ställe ("märket") på nästa blomma av samma art?

Vilka grönsaker i skolträdgården skulle vi ändå kunna skörda, om bin och andra insekter gick i strejk och inte kom för att leta efter nektar?

Bin blandar den samlade nektarn med sin saliv och fläktar bort en del av vattnet som finns i. Då blir det honung. Hur skulle du beskriva honungens smak för någon som aldrig har provat?

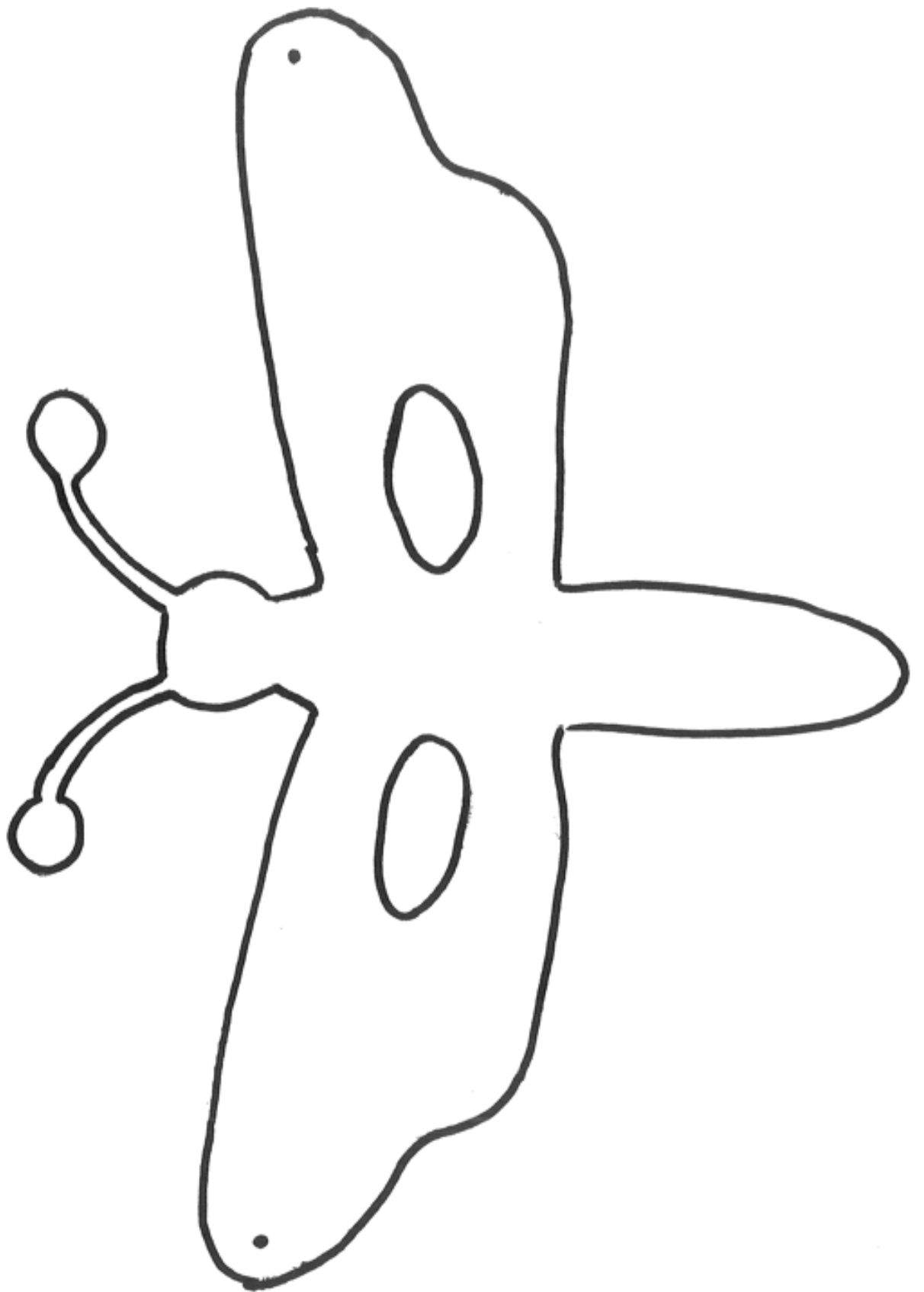
Uppdrag: Gör din egen bimask

Klipp ut masken på nästa sida, rita av eller klistra den på lite styvare papp/papper.

Måla den randigt som ett bi eller precis som du vill.

Trä igenom ett gummiband genom hålen på sidorna. Anpassa längden av gummibandet så att masken passar dig.

Ta gärna med din mask till skördefesten så tar vi en gruppbild!

Träff 4

Datum _____

Idag har vi träffats för fjärde och sista gången. Vi har skördat våra sista grönsaker, hälsat på i köksträdgården och rensat odlingsbäddarna. Vi avslutade med en liten skördefest.

Odlingsdagbok träff 4

Hur var vädret idag? Temperaturen? Såg du några blommor i trädgården?

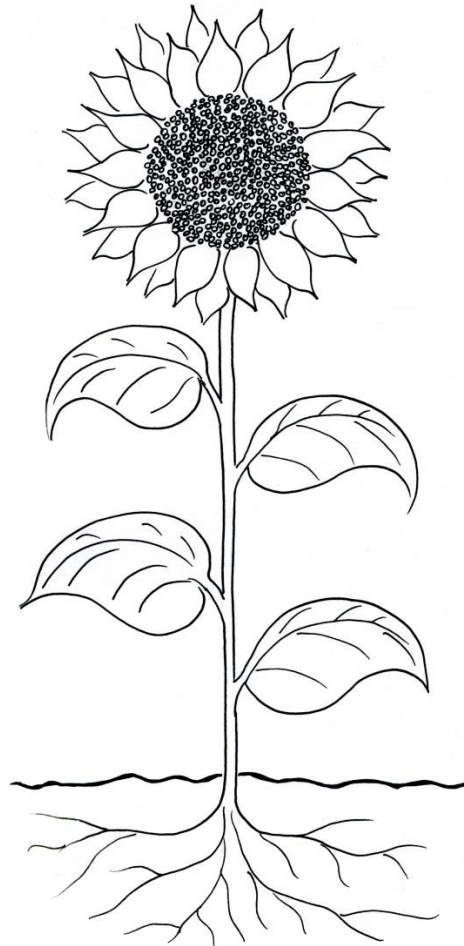
Har det hänt någonting i odlingsbädden sedan sist?

Minns du hur odlingsbädden såg ut idag? Här kan du rita.

Vilka grönsaker kunde vi skörda idag?

Har du någon idé vad ni kan laga med dessa grönsaker? Skriv och/eller rita.

En växt har rötter, en stjälk, blad och en eller fler blommor. Om blomman befruktas kan det bildas frukt och/eller frön. Vet du vad som är vad?

frön

blomma

blad

stjälk

rötter

Kommer du på någon växt där man kan äta

fröna _____

delar av blomman _____

bladen _____

stjälken _____

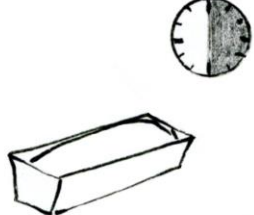
delar av rötterna _____

Här har vi skördat några av era grönsaker och blandat i en sallad. Hur många olika grönsaker och kryddor kan du hitta i bokstavssalladen? Orden kan läsas framifrån eller bakifrån. (Pst... det har smugit in sig några fler ord som har med mat att göra. Hittar du dem också?)

WURTDUNAFTSDHOLAVQKDGRÄSLÖKBNAMSPÅQÖ
DÄSHTLSJAMZÄDJSRJFLRONÖBFHJZMEHOÖÖGÄ
PHELGBSRÄDISORZXMUJKDLEÅQADSLRETTÖROM
GURKACCMUSTIGTGFLFÖAÄMANGOLDEGANOÄSRÖ
QKLGÖÖÅQVKÖLTIVDJRAGHÅVBCSOLROSFRÖNFK
ÖSÖTTBYPÄRUCOLALFÖAÄSNOPÖKJÖLÄCKERTAX
LBRINGBLOMSBLAD XKELWSTARKTKTOMATERÄFZ
AYLLIGPLOCKSALLATHAVE QÅBANFKÖLFDPLOT
NAMJSFÄGMDBIKLWSOCKERÄRTORÅGKMUMSIGT
ÄAÖLDBVAEGCOREGANOOWQAEMNBDLSALTCVX
KPOTATISMNASCHWJIPSALKPFAEOTÖKMYNTAVÄ
PPÅSXAFFGGISRÖDBETORANKLUGFINVMASDERFF
GOTTOCHBLANDATWEASTURGKLÖMSQUASHVAPD

UPPDRAG: Baka ett squashbröd

I den stora rabatten har vi tillsammans odlat squash, men vi vet inte hur mycket det blir för varje klass. Om din klass har fått med sig (en del av) en squash och den ska räcka till hela klassen så kan ni baka ett squashbröd!

<p>Du behöver:</p> <ul style="list-style-type: none">50 g jäst3 dl ljummen mjölk (37°C)100 g grahamsmjöl1 dl sesamfrö1 1/2 tsk salt500 g vetemjöl200 g grovt rivet squash	<p>1.</p> <p>Grovriv squashen</p>	<p>2.</p> <p>Rör ut jästen i mjölken</p>
<p>3.</p> <p>Tillsätt grahamsmjöl, sesamfrön, squash, salt & vetemjöl</p>	<p>4.</p> <p>Arbeta degen smidig</p>	<p>5.</p> <p>Låt den jäsa till dubbel storlek</p>
<p>6.</p> <p>200°C</p> <p>Sätt ugnen på 200°C</p>	<p>7.</p> <p>Forma degen till bröd och lägg i smord form (2 lit.) Jäs i ca. 30 minuter</p>	<p>8.</p> <p>Baka på nedersta felsen i ca. 50 minuter</p>